

EUGENIA POPUȘOI - UN EXEMPLU DE OM DEDICAT MUZEULUI BÂRLĂDEAN

S-a născut în satul Preutești, comuna Timișești, județul Neamț, la data de 20 iulie 1936, într-o zi specială, când, în fiecare an, creștinii îl prăznuiesc pe Sfântul Proroc Ilie. La acel moment, Europa se afla în pragul izbucnirii celei mai mari conflagrații pe care omenirea o cunoscuse. La scurt timp după ce a venit pe lume, familia ei a fost obligată să se mute mai întâi, pentru o scurtă perioadă de timp, în Basarabia, iar mai apoi în comuna Frățești, județul Vlașca, acolo unde a și urmat cursurile primare. După încheierea războiului au revenit în Moldova, tânăra Eugenia s-a înscris la Școala Pedagogică de Educatoare din Iași, iar mai apoi la Universitatea „Al. I. Cuza”, unde a urmat cursurile din cadrul Facultății de Istorie-Filologie-Filosofie, Secția Istorie.

După încheierea studiilor universitare, într-o zi tot cu importante semnificații, respectiv pe 24 decembrie 1959, își începea cariera de muzeograf în cadrul Muzeului „Vasile Pârvan” din Bârlad. Timp de peste 50 de ani, cariera Eugeniei Popușoi s-a împletit cu evoluția prestigioasei instituții de cultură bârlădeană.

Încă din timpul studenției a cochetat cu un domeniu al științei extrem de interesant, respectiv cu arheologia. A participat la campaniile de cercetări arheologice, organizate de Universitate, în zona lacului de acumulare de la Bicaz, acolo unde s-au realizat ample investigații, în vederea eliberării de sarcină istorică a terenurilor care urmau să fie înghițite de apele viitorului lac. A participat la cercetări arheologice și pe alte șantiere, cum ar fi la Mălușteni, județul Vaslui, Cucuteni-Băiceni, județul Iași.

După angajarea la Muzeul din Bârlad, o scurtă perioadă de timp, a cochetat cu învățământul în paralel cu activitatea din Muzeu, predând istoria la una din școlile din oraș.

Numele Eugeniei Popușoi se leagă de participarea la cercetările și importanțele descoperiri arheologice din perimetrul județului Vaslui, îndeosebi în zona Bârladului. A făcut parte din echipa care a început cercetările din siturile arheologice aparținând perioadei Antichității târzii de la Bârlad – Valea Seacă și Banca (județul Vaslui), precum și în situl medieval de la Cetatea de Pământ, acolo unde au fost scoase la lumină urmele unei importante construcții militare, ridicate de Ștefan cel Mare între 1475-1476.

Perioada istorică care a atras-o cel mai mult, dedicându-i-se fără nicio rezervă, rămâne însă cea neolitică. De numele ei se leagă cercetarea din situl neolitic de la Balș (județul Iași), aparținând culturii Starčevo-Criș, dar, fără îndoială, cea mai importantă realizare va rămâne cea legată de descoperirile din apropierea municipiului Bârlad, de la Trestiana, comuna Grivița. Între 1964 și 1993, distinsa cercetătoare a reușit să descopere în perimetrul așezării numai mai puțin de 27 de locuințe aparținând perioadei neoliticului timpuriu, respectiv culturii Starčevo-Criș, cu un inventar bogat și variat. De altfel, această descoperire a rămas până astăzi, pentru perioada neoliticului timpuriu, cea mai importantă din regiunea Moldovei. Așezării extrem de interesante i s-au adăugat vestigiile aparținând Epocii Bronzului, primei vârste a fierului și chiar secolului IV d. Chr.

În decursul lungii sale cariere, în paralel cu activitatea de cercetare în teren, Eugenia Popușoi a desfășurat o muncă editorială semnificativă, rezultatele numeroaselor campanii arheologice putând fi astfel cunoscute de specialiști, dar și de publicul larg. Pe lângă zecile de

articole, studii, rapoarte de șantier, a elaborat și o serie de importante cataloage. În acest sens amintim lucrările *Valori de patrimoniu cultural național, Rădăcini ale civilizației străromânești în Muntenia de răsărit, Moldova de sud și centrală în secolele III-XI p. Chr., Tezaurul de la Dumbrava Roșie*. Alături de acestea, merită subliniată contribuția majoră în realizarea monografiei arheologice *Așezarea și necropola de la Bârlad – Valea Seacă, sec. III-V d. Chr.*, meritul fiind cu atât mai mare cu cât perioada Antichității târzii nu s-a aflat, de-a lungul carierei, în prim-planul preocupărilor sale. Practic, cercetătoarea a preluat și a pus cap la cap materialele pregătite de cel care a descoperit și cercetat situl arheologic, dar care nu a mai apucat să finalizeze lucrarea. Este vorba de regretatul arheolog Vasile Palade.

Fără îndoială, lucrarea care o reprezintă cel mai bine este *Monografia arheologică Trestiana*, apărută în anul 2005, reprezentând un corolar a celor peste trei decenii de muncă în situl aparținând neoliticului timpuriu.

Sigur însă, activitatea cercetătoarei nu s-a rezumat doar la aspectul specific muncii în teren și a publicării rezultatelor cercetărilor, ci a cuprins și alte sfere. Prin tot ceea ce a întreprins, în anii în care și-a desfășurat activitatea în Muzeu, a demonstrat calități deosebite de muzeograf. De numele său și a arheologului și directorului Vasile Palade se leagă declanșarea procesului de modernizare și de adaptare la noile realități ale muncii din cadrul Muzeului. Lor li se datorează începutul organizării primelor inventare ale întregului patrimoniu, pe domenii, respectând cu strictețe normele științifice. S-au reorganizat expozițiile permanente, care au permis lansarea în circuitul public a materialelor și informațiilor rezultate în urma cercetărilor arheologice întreprinse, în mare parte, chiar de ei. Remarcabilă a fost și activitatea legată de organizarea unor expoziții temporare, pe diverse teme, răspunzând nevoilor și așteptărilor publicului interesat de muzeu și de actul cultural de calitate.

În ceea ce mă privește, trebuie să mărturisesc, cu satisfacție și bucurie, că am avut și am privilegiul să colaborez îndeaproape cu distinsa cercetătoare Eugenia Popușoi. Am întâlnit-o prima dată în urmă cu mai bine de 25 de ani, când am devenit angajat al acestei instituții, de atunci reușind să rămânem într-o strânsă relație de colaborare și, cred eu, chiar de prietenie. Ea a fost cea care cu pricepere și multă bunăvoință mi-a îndrumat primii pași în domeniul muzeografiei, lucru pentru care i-am rămas și îi sunt profund recunoscător.

Eugenia Popușoi este, prin tot ceea ce a făcut și continuă să facă, una din personalitățile care a contribuit substanțial la ceea ce înseamnă astăzi Muzeul bârlădean, la recunoașterea acestuia ca o importantă instituție de cultură la nivel național și chiar și peste granițele țării.

Acum, la ceas aniversar, doresc să profit de această oportunitate pentru a vă ura multă sănătate, putere de muncă, să continuați și în anii care vin, tot ceea ce va făcut plăcere întreaga viață, respectiv să dăruiți și să vă dăruiți, fără rezerve Muzeului „Vasile Pârvan”.

La Mulți Ani!

Mircea MAMALAUCA*

* Muzeul „Vasile Pârvan” Bârlad, mircea_mamalauca@yahoo.com